

חינוך יהודי

יוצא לאור ע"י האתר "חינוך יהודי - שיעורים והרצאות בנושאי החינוך ותורת הנפש" * <http://jewish-education.info>

אגרות קודש

ב"ה, ט"ז טבת, ה'תשי"א ברוקלין
שלום וברכה!

במענה על מכתבו מכ"ז כסלו:

קראתי ושניתני בקריאתו ולא האמנתי למראה עיני:
השי"ת העמידו על חלק היפה, בלי כל השתדלות
מצדו וזיכהו שידוע מתורת הדא"ח וגם למד בה,
ועומד הוא בספקות, אם ילמוד תורת חיים זו
פנימיות התורה ומאור שבתורה, סתים שבתורה
המקשר סתים דישראל עם סתים דקוב"ה, וממציא
כמה טעמים ע"ז.

סיבב השי"ת כמה סיבות עד שנפל בגורלו לחנך את
בנ"י בדרכי החסידות היינו להמשיך בהם חיות חום
ואור ושוב עומד בספק אם ימשיך עבודה זו, וגם ע"ז
מזומנים כבר אצלו "נמוקים של קדושה".

...ותמורת כל הנ"ל חושב ע"ד קמיעות, אנשים
יודעים בצורת הפנים בקוי הידים ובצורת הכתב,
מגידי עתידות, נותני מלקות וכו' וכו'.

ימים יוצרו - ונתבאר בתורת הדא"ח שלכל אחד ניתן
מספר ימים קצוב למלאות שליחותו של הקב"ה
בעלמא דין וכל שעה ויום שמבלים בענינים שאינם
שלו ה"ז ג"כ חסרון במילוי שליחותו ולא ידך גיסא
אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו וכיון שהעמיסו
עליו שליחות בודאי נתנו לו כחות על זה.

ואם לקולי ישמע יעזוב את כל מגידי העתידות
המנחשים והקוסמים וכו' הנ"ל.

יותר ע"ז: במשך איזה שבועות יסיח דעת מלחשוב
אודות מצבו ברוחניות: שיש לו ספקות באמונה (...)
שאין לו כח הרכוז במחשבה (...). אשר ריק הוא
מתורה (...). שצריך הוא תיקונים (...). ועוד.

במשך שבועות הקרובים יהי בשמחה על אשר זכה
להיות מאלו שנקראים בניס אתם לה' אלקיכם, שזכה
להתגדל באהלה של תורה ... שזכה לראות מאורות
דפנימיות התורה ולהתדבק באלנא דחייא. יזכור מה
שפסק הרמב"ם הל' דעות רפ"ד שהיות הגוף בריא
ושלם מדרכי השם הוא. יחזיק במשמרתו בישיבה
אם לפי דעת ההנהלה מסוגל הוא לזה. כשעה לפני
השינה לא יאכל ולא ישתה. יתענין בשידוך אם יציעו
לו, ישמור השעורים דחת"ת כמבואר בהקדמה
להיום יום ולמורה שיעור. לפני השינה ילמוד איזה
מינוט עכ"פ בתורת כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ. כמובן
כהנ"ל בלי נדר.

יחפש דרכים איך לקרב לעבודת ה' את הנוער הרחוק
מתומ"צ לע"ע.
אם יפגע בו מנוול זה להטרידו עוה"פ במחשבות
אודות עצמו, יזכור מיד כי עבדו של הקב"ה הוא,
ושעבודתו - להחזיר את בניו הנ"ל למוטב ואין
עתותיו בידו.

בברכה, המחכה לאישור קבלת מכתב זה.

(אגרות קודש כ"ק אדמו"ר, כרך ד', אג' תתסג)

סוד התיקון: התלבשות

עיבור, יניקה, מוחין

זהו! אחר כך יוצאים, וממשיכים את החיים. יכול
להיות שכל יום יש להם שיעור, אבל הווארט הוא
שלהתרשם - לשון רשימו - זה השתלשלות. משהו
מתרשם - לטובה, ואחר כך גם יכול להרשים משהו
אחר, אבל מריבוי התרשמות לא קורה שום דבר. זה
המוסר השכל שלנו. זה המשבר, זו הבעיה, בגלל שאין
בזה התלבשות עדיין - אין בזה שום תיקון. אם כל
הזמן אני כאילו מתרשם, וכל הזיהוי שלי עם הענין
הוא רק מתוך התרשמות (אפילו חיובית) - לא יכול
לצאת מזה כלום בפועל. במיוחד, אם מה שרוצים
שיצא מזה זה מהפכה, להפוך את העולם, "קער א
וועלט היינט", אז זה לא מספיק להתרשם.

אמרנו שמי שבמצב עוברי מלא עברה ומתח - יש בזה
גם כעסים. הוא לא יודע מה רוצים ממנו, לא יודע מה
התכנית, הגם שהוא מתרשם - הוא לא יודע מה זה.
הוא לא בנוי עדיין בשביל זה.

התלבשות - ביטול - תיקון

מה זה התלבשות? התלבשות זה כמו שכתוב בזהר,
המשפט המפורסם, ש"כד אתתקן רישא דעמא אתתקן
כולא דעמא, ואם לא אתתקן רישא דעמא לא אתתקן אף
א". מה זה תיקון? תיקון זה נקרא כשמלבישים. מה
זה נקרא להלביש משהו או משהו? להיות כל כך
קשור ומזוהה עם הענין עד שאתה מלביש אותו. אם
אתה משתלשל ממנו אז, עוד פעם, היה שיעור
והתרשמת טוב וזהו - זה רק כשלוך אחד גדול, כי זה
עולם התהו. בשביל להתחיל לעבוד ברצינות, להתחיל
לעשות משהו בחיים, צריך התלבשות.

מי שזוכר את הסיפור של רבי נחמן של הבעל תפלה -
זו דוגמה קלאסית. אחרי שהרוח פיזרה את כולם והם
היו רחוקים, והמלך יושב באיזה שדה עם כתר על
הראש ערום ולא שוה כלום. מי ששם בונה את כל
השרים ומחזיר אותם למלך זה בעל התפלה, האחרון,
המלכות של המלך, בחינת "לבוש מלכות". להיות
לבוש - זה להיות הכלי המבצע, לתת לזה שבתוך
ביטוי והבעה. שאתה הלבוש שלו, אתה מייצג אותו
נכון, באמת.

התיקון וגם היכולת לשנות את המציאות - זה ההבדל
בין קבלת הרמ"ק, שזה השתלשלות-התרשמות
(רשימו), להתלבשות של קבלת האריז"ל.

זה חומר למחשבה, רק שהמחשבה תתחבר למעשה.
העיקר זה לגדול מ'התרשמו מהשיעור' - שוב, זה
שהתרשמו מהשיעור לא שוה שום דבר תכל"ס, זה
השתלשלות, עולם התהו - וצריכים לצאת מ"בית
הסהר", לצאת מהמצב של עובר, שעכשיו מתחילים
להיות יונק. זה מסירות נפש, ביטול האני. כל זיהוי
והתקשרות זה ביטול האני לטובת הענין. צריכים
להלביש.

(מתוך ההתעוררות של הרב יצחק גינזבורג שליט"א

י"ג שבט תש"ע - שחרור הרב יצחק שפירא - כפר חב"ד. רשימת
השומעים, לא מוגה מאד)

יש מושג בקבלה "עיבור, יניקה, מוחין". כל פרצוף
מתפתח, שקודם הוא בבחינת עיבור, ואחר כך הוא
נולד. לידה - זה יציאת מצרים.

עיבור - זה מצב מתוח. חז"ל אומרים, שעיבור לשון
עברה - רוגז, בגלל המתח מה יולד, מתי זה יולד,
האם צריך שמירת הריון. אחר כך, כשנושמים לרווחה,
ב"ה שיצא, זה נקרא לידה. כל מצב מתוח נקרא עיבור.
אבל נולדים בשביל לעשות משהו בחיים. אז צריך כל
פעם לחשוב - בשביל מה היה העיבור, כל ה"סיפור
המתח" הזה?

קבלת הרמ"ק, קבלת האריז"ל, קבלת הבעש"ט

עיבור ולידה זה כמו השתלשלות והתלבשות. מוחין זה
כמו השראה שאחרי התלבשות.

האריז"ל אומר שהשתלשלות העולמות זה קבלת
הרמ"ק, ואומר יותר חזק - שזה בחינת תהו. יחסית
לקבלה שלי, שזה ההתלבשות, בחינת תיקון, אומר
האריז"ל - השתלשלות זה בחינת תהו. אחר כך יש
עוד שלב - גדלות מוחין - כשמקבלים השראה
עליונה. זה כבר קבלת הבעל שם טוב, אחרי האריז"ל.
אבל כעת נדבר על קבלת האריז"ל - הלבשה.

מה זה השתלשלות? עילה ועלול. העלול נמצא תחילה
בתוך העילה, ממש כמו עובר ברחם האם, ואחר כך
הוא יוצא. מה שהוא יוצא לא מתארים כיניקה עדיין -
זהו שלב יותר מתקדם של התבגרות. אדרבה, הוא רק
יצא, השתלשל, ובתוכו יש כבר משהו בעיבור, איזה
עלול בתוך העילה (עלול זה גם לשון עולל-ילד,
תינוק). וככה זה משתלשל והולך.

השתלשלות זה סוד העיבור, כאילו עיבור מתמשך,
עיבור בשלבים - עיבור, ועוד עיבור, ועוד עיבור -
שגם כאשר נולדים - לא באמת גדלים, אלא ממשיכים
להתעבר ולהוולד.

אפשר לדמות את זה למשהו מתחום הביולוגיה
(אמרנו פעם שזה התחום הכי פורה בחיבור של התורה
ומדע). ביצורים הרבה יותר נמוכים בסולם הבריאה
מהיצור הנבחר, גולת הכותרת של הבריאה, שזה
האדם, יש תופעות שבכלל לא מוצאים אצל בני אדם.
מה זה? אנחנו אומרים שבעולמות העליונים כל
הדברים האלה זה הכל סודות. ישנם יצורים נמוכים
כאלה, שילשולים (תולעי אדמה), שכל הרבייה שלהם
זה כמו השתלשלות, אחד מוליד אחד, ואין התבגרות
יותר מדי - זה דוגמה מצויינת להשתלשלות. יש
משהו בעיבור, אחר כך יש לידה, אח"כ יש עוד עיבור
וכן הלאה. לא שמי שנולד גדל והופך ממהות עוברית
למהות יונקת, או כל שכן מהות של מוחין.

עובריות - התרשמות

עובריות זה תלמידים שיושבים כאן בחדר, ואחרי
השיעור יוצאים עם איזה אורות, עם איזה התרשמות,
שזה נקרא "נר דלוק על ראשם", מתרשמים, אבל -

דינמיקה של יש ואין

כל דבר יזום בעבודת ה' צריך קצת גבהות בהתחלת המעשה • כל הזמן להיות אין זה שעמום • לשמור על רענונת האין

הבעל שם טוב אמר (בסוד פרה אדומה) שכל דבר יזום בעבודת ה' צריך קצת גבהות בהתחלת המעשה. אם אין לי שום גבהות איני יזום מצוות ומעשים טובים, לא לומד תורה – כלום. צריך שמינית שבשמינית גאוה בשביל ליוזם, אבל בסוף צריך ביטול מוחלט – לא לזקוף שום דבר, שום זכות, לעצמי. אם אני זקוף משהו לעצמי זהו "ואתה תשופנו עקב" – בסוף המצווה בא הנחש ונושך אותי, אם יש לי סיפוק ממה שעשיתי.

כמה שאתה אין אפשר להיות עוד יותר אין. בשביל זה צריך קצת ישות, כדי שתעשה משהו שתהיה עוד יותר אין. כל הזמן להגביה את עצמי כדי להמליך את ה' יותר – כדי לאפס את עצמי, לאיין את עצמי, יותר. זה הסוד של מתן תורה על הר סיני. זה נקרא "רישא דאין" – התענוג, הכיף, של היהודי הוא להתאיין. כתוב שתענוג תמידי איני תענוג – לכן להיות כל הזמן אין זה שעמום, ושעמום מביא לידי שיגעון. לכן צריך לשמור את רענונת האין, כל הזמן להיות יותר אין, ובשביל זה צריך לעשות משהו – וכל מה שתעשה זה ישות. תלמיד חכם אמיתי יכול להבין את הפרדוקס הזה. זה ה"שמינית שבשמינית", ולפי זה לא רק שלא סותר את ה"לא מיניה ולא מקצתיה", אלא ה"שמינית שבשמינית" היא היא הדרך להגיע כל פעם יותר ל"לא מיניה ולא מקצתיה".

(מתוך השיעור של הרב יצחק גינזבורג שליט"א ג' סיון תש"ע)

סוד ה"נעשה ונשמע": לבצע את השליחות

אומר שהרו של מלאכי השרת הוא שקודם צריך להיות מציאות ואחר כך תהיה מהות ועצמות (ש"ל). זו העצמות והמהות שלך, אבל אף פעם לא תהיה עצמות ומהות שלך במציאות אם אינך במציאות – אז העצמות ולמעלה מאצילות, בלי המציאות שלך. מה אתה ומי אתה? שכל נבדל (זה המלאך). אבל זה שתהיה מציאות בכלל – זו השליחות שלך. באמת אפשר להעמיק עוד יותר – בסופו של דבר מה יותר גבוה, המציאות או המהות? אפשר לחשוב שהרו שלהם שמבינים שבלי המציאות אין מהות, אבל אף על פי כן המהות למעלה מהמציאות. אבל זה לא כך באמת, כמו שמסביר אדה"ו בשם הרמב"ן, שהמלאך שעושה שליחות נקרא בשם הוי' – אז הוא "ידא אריכתא", "שלוחו של אדם [העליון] כמותו" ממש (כמו שמוסיף אדמו"ר הזקן). אז המציאות שלך היא מציאות אלקית ממש, יותר מהמהות והעצמות שלך. אבל הרו שלך שלא תהיה אתה בלי למצוא את השליחות. כל אחד משתוקק להיות 'אני' – הולך לפסיכולוג לשאול מי אני, מה אני וכו'. הרו כאן ש"מי אתה" ו"בשביל מה אתה" זה שני דברים, וקודם תמצא מה אתה צריך לעשות בחיים – בלי מי אתה ומה אתה – ואז תהיה בעולם הזה (בלי זה אתה כמאן דליתא, אינך נמצא בכלל), ואחרי זה גם תזכה להגיע למי אתה באמת, למהות והעצמות שלך. בסופו של דבר ההויה והחיות והקיום זה למעלה מהמהות שלך, כי שם אתה מקיים את שליחות האדם העליון ואתה "כמותו ממש".

(מתוך השיעור של הרב יצחק גינזבורג שליט"א ג' סיון תש"ע)

מאד נוגע לכל אחד מאתנו, שצריך למצוא את השליחות שלנו • זה שאני בכלל קיים במציאות, הוא רק כאשר אני עושה את השליחות שלי בחיים • אם לא מצאתי את השליחות שלי ואיני מקיים אותה – אני פשוט לא קיים במציאות.

כתוב שהקב"ה התפלא מאד כשבני ישראל אמרו "נעשה ונשמע", ושאל: "מי גילה לבני רז זה, רו שמלאכי השרת משתמשין בו, שנאמר 'גבורי כח עושי דברו לשמוע בכל דברו'".

מה הרו כאן? זה קשור לשליחות – מאד נוגע לכל אחד מאתנו, שצריך למצוא את השליחות שלנו. שליחות זה בחינת יוסף, צריך לעשות שליחות של ה"צדיק יסוד עולם". המלבי"ם כתב שהרו של המלאך הוא, שהוא יודע שעצם ההויה והקיום שלו – תלויים בקיום השליחות שלו. זה שאני בכלל קיים במציאות, הוא רק כאשר אני עושה את השליחות שלי בחיים. אם לא מצאתי את השליחות שלי ואיני מקיים אותה – אני "כמאן דליתא", אני פשוט לא קיים במציאות. המציאות שלך, ההויה והחיות והקיום שלך, זה מילוי התפקיד שלך.

עד כאן "נעשה", ומה זה "ונשמע"? הוא אומר שמלאך השרת הוא בעצם, עצמותו ומהותו, שכל נבדל. אז הוא עושה חילוק – עמוק מאד, אבל אפשר להסביר את זה מאד יפה נפשית – שזה שאתה קיים במציאות זה דבר אחד. זה שהגעת למהות הפנימית שלך, שאתה מה שאתה באמת, זה דבר שני.

כמו שאנחנו מחלקים תמיד בין מהות למציאות, הוא

"איזהו חכם – המכיר את מקומו"

ולענה באמונות טפלות וכו' ר"ל. מצב של תלות יתר נקרא "מוחין דיניקה". ואע"פ שצריכים לעבור את שלב היניקה בכללות, אין להישאר בדרגה זו לעולם, אלא צריכים לגדול ממנה. כאשר זוכה המחונן למוחין דגדלות, אזי מאיר בו השראת רבו באמת.

היסח דעת מחויות על-טבעיות

יש להסיח הדעת מרוב רובן של החויות העל-טבעיות, שאינן מועילות כלל לפעילות היום-יומית בכל הנוגע לתיקון העולם, התפקיד המוטל על כאו"א מישראל, אלא אדרבה כו'. בשאר הענינים, יש לנהוג ע"פ שיקול הדעת, כולל, ובעיקר, שיקול דעתו של מחנכו ידידו, וכהוראת חז"ל "עשה לך רב וכו'". בפרט שורה השכינה כאשר "אז נדברו וגו'" בפתיחת הלב איש לרעהו.

(מעובד מתוך "שבעה יסודי החינוך", מתוך הספר "אשא עיני" של הרב יצחק גינזבורג שליט"א)

זצ"ל, שכינה את עצמו רשע כו' מפני שנמנע מלקיים מ"ע בעת דבקותו בהתפשטות הגשמיות כו'. וידוע שהבעש"ט ז"ע ביקש שיוכל להשיב לשואלו דבר בעת עליית נשמתו כו', בחינת "דאחיד בשמיא וארעא" כאחד ממש, ור"ל.

"איזהו חכם המכיר את מקומו"

על המחנך להתעסק בהכשרת המחונן לעבודת ההתבוננות בשלוש הבחינות שבה: לימוד בהרחבת הביאור; התבוננות בהעמקת הדעת קודם התפלה; התבוננות לנוכח פני ה' בשעת התפלה - "שפכי כמים לבך נכה פני אד-ני". וכן על המחנך להתעסק בתיקון מידותיו של המחונן, ובתיקון הרגליו ומעשיו בפועל.

העיקר בכל הנ"ל הוא, להביא את המחונן להרגשת מדרגת עצמו ואיכות עבודתו כאשר הוא שם, בבחינת "איזהו חכם המכיר את מקומו", ולא לנסות להעלותו, בחזויות (ע"י כח המדמה), למדרגתו של המחנך עצמו.

הסימן של לימוד התורה לשמה הוא, שלאחריה בא לעבודה - ביטול היש, וגמילות חסדים - מסירות-נפש בעד הזולת • איזהו חכם – המכיר את מקומו

- לא לנסות להעלות את המחונן למדרגתו של המחנך עצמו על המחנך • להמנע מלגרום למחונן מצב של תלות יתר במחנך • להסיח הדעת מרוב רובן של החויות העל-טבעיות, שאינן מועילות כלל לפעילות היום-יומית

"על שלשה דברים העולם עומד - על התורה, על העבודה ועל גמילות חסדים". "העולם" - זה האדם, שנקרא 'עולם קטן'. "על התורה" - זהו דבקות - ואתם דבקים בהוי' אלקיכם חיים כלכם היום.

"ועל העבודה" זהו ביטול היש בתפלה - "איזהו עבודה שהיא בלב - זו תפלה". "ועל גמילות חסדים" - מסירות-נפש בעד הזולת - "חזק ונתחזק בעד עמנו". והוא כאשר נגמל מלהשפיע חסד כעשיר המשפיע לעני המרוחק ממנו בעצם, רק מתוך זיקה והתקשרות עצמית לכאו"א מישראל כגופו ונשמתו ממש.

הסימן של לימוד התורה - הדבקות - לשמה הוא, שלאחריה בא לעבודה - ביטול היש, וגמילות חסדים - מסירות-נפש בעד הזולת בפועל ממש. והיינו שלאחר הדבקות האמיתית, כששב להרגיש את מימד הזמן שבעולם הזה, מתבייש מאד מזה שבשעת הדבקות התבטל מתנועת המסירות-נפש בעד הזולת בפועל ממש. והדבר בא לידי ביטוי בתפלה מקרב איש ולב עמוק עבור כנס"י, הכלל והפרט, וממילא מתעורר ביתר שאת יותר עז למס"נ בפו"מ בעד הכלל והפרט.

וכידוע המעשה בהרה"ק רבי אהרן הגדול מקרלין

שיעורי הרב יצחק גינזבורג

ליסיכונים על השיעורים:

itielgi@gmail.com

http://jewish-education.info

השיעור הקרוב אי"ה

י"ט סיון תש"ע בביתו של הרב בכפ"ח

בשעה 8 בערב (אחרי תפילת ערבית)

כתובת המערכת: נורדאו 2/13, רחובות.

לתרומות, הקדשות, פירסומות:

chassidus.ru@gmail.com 0527634307

יוצא לאור פעם בשבועיים. מופץ במרכזי אנ"ש

משה גבאי – מעבדת מחשבים ותקשורת – 054-9085938

הודפס בבית דפוס "איתן" 08-9340115